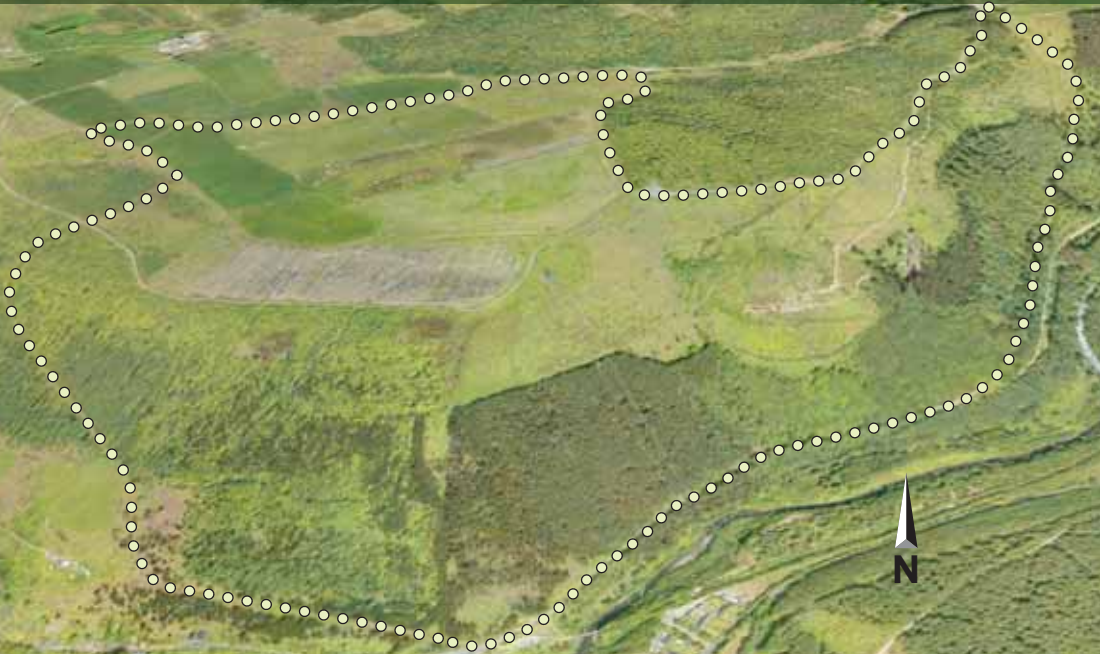

Llwybr Penrhys Penrhys Trail

1

Uchafbwyntiau'r llwybr hanesyddol yma yw'r golygfeydd trawiadol o ddyffryn Afan a Pontrhydyfen, pentref sydd yn enwog am y nifer o deithiau dros yr afon oedd mor hanfodol yn ystod eu hanterth diwydiannol yn y 19eg ganrif.

The highlights of this historical trail are the spectacular views of the Afan Valley and Pontrhydyfen, a village renowned for its many river crossings so vital in its industrial heyday in the 19th century.

Mae'r llwybr o Mae Parcio Rhyslyn yn cychwyn yn lefel ar hyd ffordd y goedwig ac yn lefel ar hyd pen y bryn, ond mae yna ddringfa serth 180 metr (600 troedfedd) ar hyd llwybr carreg i fyny i'r copa a disgyriad serth yn ôl i lawr.

From Rhyslyn car park this trail starts level on the forest road and is level along the hilltop, but there is a steep 180 metre (600 feet) climb up a stone track to the top and a steep descent back down.

● 3.5m/5cm (cymedrol)

🕒 2 awr

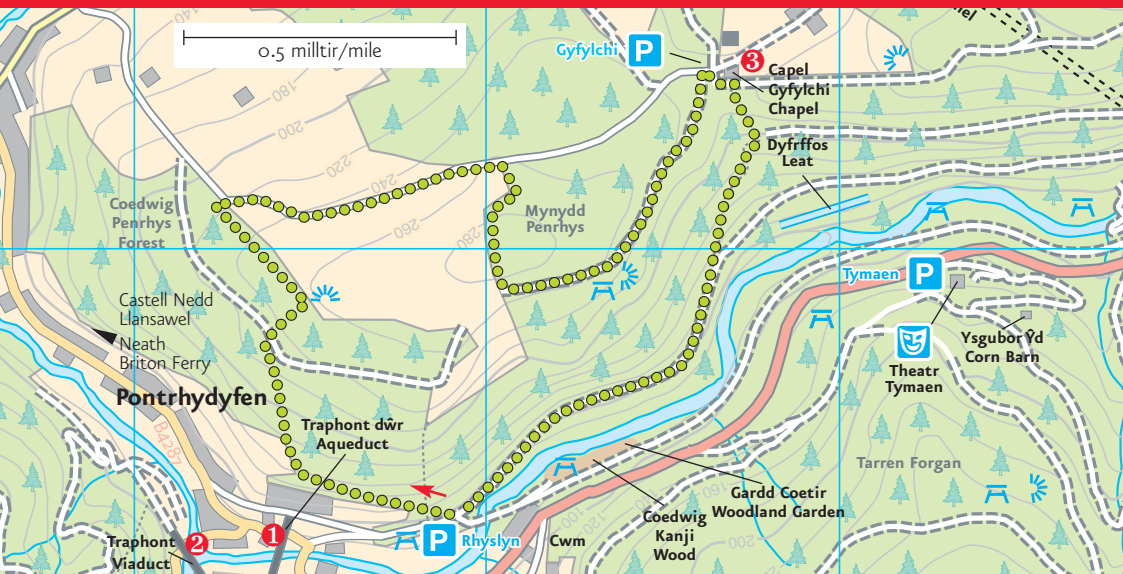
📍 Dechrau: Maes parcio Rhyslyn neu Gyfylchi

● 3.5m/5km (moderate)

🕒 2 hours

📍 Start: Rhyslyn or Gyfylchi car park

Llwybr Penrhys Penrhys Trail

Fe elwir y **draphont ddŵr** ① yn Mhontrhydyfen yn 'Y Bont Fawr' - fe adeiladwyd y bont fawr yn 1825 ac fe ddefnyddiwyd i gario dŵr i Waith Haearn Oakwood. Fe ddefnyddiwyd y **draphont rheilffordd** ② (sydd nawr yn bont droed sy'n cysylltu maes parcio Rhysslyn a Choed Kanji) tan 1972 i gario glo o'r cymoedd i Bort Talbot.

I'r pellter gellid **edrych** draw ar hyd y morlin I Bort Talbot, Abertawe ac Y Mwmbwls.

Mae yna lwybr cefnffordd hynafol, oedd yn ymestyn o'r arfordir i'r mynyddoedd ac ar hyd anheddau gwasgaredig yn mynd heibio i adfeilion '**Capel Anwes**' Gyfylchi ③ (man cychwyn arall). Yn wreiddiol roedd hwn yn le pwysig i deithwyr weddio a gorffwys ond yn y 18fed ganrif fe adferwyd gan y Methodistiaid Cymraeg ac fe ddaeth yn gapel pwysig i'r mudiad Calfinaidd.

Yn ogystal mae Capel Gyfylchi ar lwybr hirbell y **Ffordd Sistersaidd**. Mae'n mynd o amgylch Cymru i gyd gan gysylltu'r abatai mawr â'r eglwysi ar fynyddoedd Cymru yr Urdd Sistersaidd yn arbennig yr abatai ym Margam a Tyndyrn.

The **aqueduct** ① in Pontrhydyfen, known as 'Y Bont Fawr' – the big bridge – was built in 1825 and took water to Oakwood Ironworks. The **railway viaduct** ② carried coal from the valleys to Port Talbot until 1972.

Distant **views** look out along the coastline to Port Talbot, Swansea and The Mumbles.

An ancient ridgeway track, which stretched from coast to mountains and along a line of early scattered settlements, passes by the ruins of **Gyfylchi 'Chapel of Ease'** ③ (alternative starting point). This was originally an important place of rest and prayer for travellers but, in the 18th century, was restored by Welsh Methodists and became an important chapel in the Calvinist movement.

Gyfylchi Chapel is also on the **Cistercian Way** long-distance path. It goes around the whole of Wales linking the great abbeys and Welsh hill churches of the Cistercian Order, notably the abbeys at Tintern and Margam.

